

Затверджено методичною радою
Факультету історії і політології
Голова методичної ради
_____ проф. М.В. Кугутяк

НАУКОВИЙ ГУРТОК «БЕРЕГІНЯ»

Науковий гурток є найбільш гнучкою формою, яка найчастіше стає організаційним центром цілої низки позааудиторних заходів. Саме гурток дозволяє поєднувати і використовувати різноманітні форми роботи із студентами. Гурток базується на знаннях, отриманих під час навчання у вузі. Він дає можливість організувати систематичні заняття за певною програмою і з постійним складом. Робота в гуртку перетворює студентів на активних науковців.

Успіх роботи гуртка залежить від уміння, бажання, ініціативи і знань його керівника.

Робота гуртка здійснюється в двох напрямках:

- 1) теоретичному (бесіди, лекції, доповіді, конференції, вікторини самостійна робота).
- 2) практичному (екскурсії, походи, експедиції).

Керівник гуртка забезпечує наукове і методичне керівництво гуртком: консулює студентів, рекомендує необхідну літературу, допомагає складати плани, пам'ятки вивчення теми систематизувати, оцінювати і узагальнювати зібраний матеріал. У роботі гуртка особливу увагу слід приділяється вибору тематики, визначенню джерел і плануванню.

Самостійна робота членів гуртка по виявленню, пошуку, збору і вивченню матеріалу є цінним в його діяльності.

Програмою гуртка передбачається поглиблене вивчення області в цілому або окремих місцевих об'єктів, а також вивчення конкретних тем. У гуртках може вивчатися і конкретніший етнографія краю, наприклад, «Звичаї с. Липівка». Коли вивчається етнографія рідного краю, тоді це набуває особливого виховного і освітнього значення. Студенти бачать найбільші етнографічні проблеми відображені в близькому їм оточенні. Гурток працює за планом, затвердженому на зборах гуртківців на початку навчального року. План роботи може бути складений з врахуванням:

- 1) найскладніших питань програми з навчальних дисциплін;
- 2) проблем, взагалі не розкритих на парах, але наявних в програмі;
- 4) проблем тих, що не входять в навчальну програму.

У плані визначені цілі і завдання і указуються різні форми його роботи: польові дослідження (зустрічі зі старожилами населених пунктів), відвідування музеїв краю, проведення екскурсій, вечорів, конференцій, випуск стінгазет, перелік індивідуальних і групових досліджень, похід або експедиція, звітний захід, терміни і відповідальні за їх організацію і проведення. Робота гуртка закінчується підсумковим заняттям. Воно може бути проведено у формі вечора або конференції. На підсумковому занятті заслуховується короткий звіт, а також кращі доповіді, що характеризують основний напрям роботи гуртка.

Основним методом роботи гуртка є самостійна діяльність студентів. Кожен член гуртка з урахуванням індивідуальних інтересів вибирає тему і самостійно працює над нею. У результаті роботи гуртка кожен з студентів оволодіває уміннями і навичками дослідницької діяльності:

складати бібліографію, анотацію, працювати з каталогом, науковою літературою, з документальними матеріалами, записувати спогади, збирати краєзнавчий матеріал, користуватися логічними прийомами.

Одним з найважливіших завдань гуртка є збір місцевих краєзнавчих етнографічних матеріалів для подальшого використання їх в науковій роботі. Освітнє і виховне значення цих зустрічей і бесід величезне. Відомості, отримані з розповідей і бесід учасників історичних подій, є цінними історичними джерелами. Збір етнографічних матеріалів є важливою, але тільки першою частиною дослідницької роботи молодого етнолога. Накопичення необхідних для висновків і узагальнень відомостей і фактів є підготовкою до власного дослідження. Всі записи розповідей і очевидців історичних подій, відомості, отримані під час польових досліджень, а музейні документи і експонати, спостереження, зібрані в походах, вивчаються, групуються по темах, систематизуються, обробляються і використовуються для підготовки студентських доповідей і повідомлень, нарисів і збірок, написання курсових, дипломних і магістерських робіт, конкурсу наукових робіт тощо.

Постійно розвиваючи інтерес студентів до занять, необхідно не тільки різноманітити методи і прийоми роботи, поєднувати теоретичні і практичні заняття, але уміло їх чергувати: лекції змінювати екскурсією, переглядом діафільмів, прослуховування і обговорення доповідей, рефератів, походом або переглядом кінофільму, слайдів і тому подібне.

ТЕМАТИЧНЕ ПЛАНУВАННЯ

ЗАНЯТЬ ГУРТКА «БЕРЕГІНЯ»

Основна мета і завдання:

- не дублюючи навчальні програми курсів, логічно доповнити їх, розширюючи і поглиблюючи знання з етнології України;
- створити умови для розкриття потенціалу здібних студентів, які мають нахил до наукової роботи;
- залучити та зацікавити студентську молодь перспективою етнографічних досліджень рідного краю, тобто традиційно-побутовою культурою населення Прикарпаття та історією населених пунктів;
- ознайомити студентів з методами збору етнографічного матеріалу, виконання наукових досліджень;
- привернути увагу до проблем етнографії, збереження пам'яток історії та культури, навчити цінувати історичні традиції свого народу;
- виховувати повагу до власної історії, етнографії, фольклору і любов до рідного краю.

Головне завдання:

- навчити студентів етнографії й топоніміки свого краю, населеного пункту, вулиць чи закутка, зіставляти конкретне досліджуване явище з іншими вже набутими знаннями, порівнювати та робити висновки.

Форми і види діяльності:

- пошуково-етнографічна робота (збирання етнографічної інформації, фотографій, документів, предметів домашнього вжитку для музею);
- участь в організації і проведенні масових групових форм роботи;
- участь в експедиціях, екскурсіях, прогулянках;
- наукова і пошуково-дослідницька колективна та індивідуальна робота з польовими і музейними матеріалами;

Заняття рекомендується проводити раз на тиждень, доповнюючи їх навчальними екскурсіями, практичними роботами, походами (залежно від місцевих умов). Результат пропонованого курсу залежить від особистості викладача, його знань етнографії краю, вміння показати її значення, зацікавити студентів. На основі загальних занять рекомендується практична індивідуальна робота за обраними студентами темами.

№ п/п	Зміст	К-ть годин
	«Берегиня» – етнографічна основа рідного краю.	7
1	Зміст, мета і завдання гуртка.	1
2	Роль наукової пошукової роботи у відродженні культури та моральних здобутків українського народу.	1
3	Джерела по вивченню етнографії краю. Краєзнавча література та періодика.	1
4	Методи вивчення, збору і запису польових досліджень.	1
5	Вибір тем для індивідуальних досліджень	1
6	<i>Робота в бібліотеці. Ознайомлення з науковою літературою.</i>	2
	Експедиції у населені пункти Івано-Франківської області	9
7	Роль польових етнографічних досліджень.	1
8	Застосування масового суцільного або статистично-вибіркового обстеження під час вивчення традиційно-побутової культури.	2
9	Формування анкет-запитальників для респондентів.	1
10	Районні краєзнавчі музеї.	2
11	<i>Експерсія в краєзнавчий музей. Музейні фонди та експозиції - джерело для вивчення краю</i>	2

№ п/п	Зміст	Відповідальний	Термін
1.	«Берегиня» – етнографічна основа рідного краю. Формування гуртка.	Боян-Гладка С. П.	вересень
2.	Зміст, мета і завдання гуртка. Визначення дня роботи гуртка секцій, затвердження списку членів гуртка.	Костючок П.Л. Боян-Гладка С. П.; Костючок П.Л.	вересень
3.	Роль наукової пошукової роботи у відродженні культури та моральних здобутків українського народу.	Боян-Гладка С. П.; Костючок П.Л.	вересень
4.	Обговорення планів-сценаріїв свят, вечорниць.	Боян-Гладка С. П.	протягом року
5.	Джерела по вивченню історії краю. Краєзнавча література та періодика.	Боян-Гладка С. П.	жовтень
6.	Методи вивчення, збору і запису польового матеріалу.	Боян-Гладка С. П.; Костючок П.Л.	жовтень

7.	Обрання тем науково-пошукових робіт.	Боян-Гладка С. П.; Костючок П.Л.	жовтень
8.	<i>Робота в бібліотеці. Ознайомлення з науковою літературою.</i>	Костючок П. Л.	жовтень
9.	<i>Виступ членів гуртка до Свята Покрови</i>	Члени гуртка	14 жовтня
10.	Роль польових етнографічних досліджень	Боян-Гладка С. П.	листопад
11.	Екскурсія в Краєзнавчий музей ім. О. і Т. Антоновичів м. Долини. <i>Музейні фонди та експозиції - джерело для вивчення краю</i>	Костючок П. Л.;	листопад
12.	Застосування масового суцільного або статистично-вибіркового обстеження під час вивчення традиційно-побутової культури.	Боян-Гладка С. П.	листопад
13.	Вивчення топоніміки населених пунктів	Костючок П.Л.	листопад
14.	Інформація старости гуртка про збір польових матеріалів.	Боян-Гладка С.П.	грудень
15.	Складання та обговорення плану експедиції.	Костючок П. Л.; Боян-Гладка С.П.	грудень
16.	<i>Екскурсія в краєзнавчий музей</i>	Костючок П.Л. М. І.	грудень
17.	Розподіл обов'язків у дослідницькій групі. Техніка безпеки та охорона життя під час експедиції. Правила поведінки в населених пунктах.	Боян-Гладка С.П.	грудень
18.	Організація побуту групи. Харчування в польових умовах.	Члени гуртка	грудень
19.	Ведення польового щоденника.	Боян-Гладка С.П.	грудень
20.	Орієнтування на місцевості. Складання картосхем	Боян-Гладка С. П.	грудень
21.	Формування анкет-запитальників для респондентів	Боян-Гладка С.П.	грудень
22.	Інформація старости гуртка про збір польових матеріалів.	Костючок П.Л.; Боян-Гладка С.П.	грудень
23.	Підготовка робіт до участі у конкурсі наукових робіт	Боян-Гладка С.П., Костючок П.Л.	січень
24.	Маланкування і щедрування.	Боян-Гладка С. П.	січень
25.	<i>Екскурсія Замки Прикарпаття</i>	Костючок П.Л.; Боян-Гладка С.П.	січень
26.	Участь робіт гуртківців у звітній студентській конференції	Боян-Гладка С.П.	лютий
27.	Інформація гуртка про збір польових матеріалів.	Боян-Гладка С.П.	лютий
28.	Організація і проведення гаївок	Костючок П.Л.; Боян-Гладка С.П.	березень
29.	Екскурсія в музей «Писанки» м. Коломия	Костючок П.Л.; Боян-Гладка С.П.	березень

30. Зустріч з народними майстрами. Розписування писанок	Боян-Гладка С.П.	квітень
31. Виступ членів гуртка до Великодня	Боян-Гладка С.П.; Костючок П.Л.	квітень
32. Вивчення топоніміки населених пунктів	Костючок П.Л.; Боян-Гладка С.П.	травень
33. Експерсія в художній музей	Боян-Гладка С.П.; Костючок П.Л.	травень
34. Інформація гуртка про збір польових матеріалів.	Костючок П.Л.; Боян-Гладка С.П.	червень
35. Підсумкове заняття.	Боян-Гладка С.П.	червень

План роботи гуртка затверджено на засіданні кафедри етнології і археології Інституту історії і політології Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника протокол № 1 від 3 серпня 2016 р.

_____ Боян-Гладка С. П.

1. Березовська О.
2. Вітовський І.
3. Дідух Р.
4. Довган І.
5. Зварчук Т.
6. Зварчук Т.
7. Михайлів А.
8. Назаревич М.
9. Остапчук Н.
10. Сабаш П.
11. Савчук О.
12. Свінцицький Д.
13. Тугай Г.
14. Ципуга А.
15. Шеметуха С.